

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور

۵۹. نگاهی به بودجه قوه قضائیه در سال ۱۳۹۴

معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات حقوقی

کد موضوعی: ۲۴۰
شماره مسلسل: ۱۴۱۵۶

بهمن‌ماه ۱۳۹۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۲.....	الف) جایگاه و وظایف قوه قضائیه.....
۵.....	ب) مشکلات قوه قضائیه.....
۷.....	ج) ضرورت پیش‌بینی منابع مالی جهت انجام برخی تکالیف قانونی.....
۹.....	د) بودجه قوه قضائیه.....
۱۴.....	نتیجه‌گیری.....
۱۵.....	منابع و مأخذ.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۵۹. نگاهی به بودجه قوه قضائیه در سال ۱۳۹۴

چکیده

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قوه قضائیه به‌عنوان «مسئول تحقق بخشیدن به عدالت» شناخته شده است و این نشان‌دهنده جایگاه والای این قوه در نظام جمهوری اسلامی ایران است. نیروی انسانی مطلوب و کافی و امکاناتی از قبیل ساختمان و تجهیزات دیگر اداری از جمله لوازمی است که قوه قضائیه جهت تحقق اهداف خود به آن نیازمند است. کمبود نیروی انسانی و امکانات، به‌وضوح در عدم خدمت‌رسانی مطلوب توسط این قوه مؤثر بوده است. از جمله دلایل اصلی مشکلاتی که قوه قضائیه در خدمت‌رسانی مطلوب‌تر با آن مواجه است کمبود بودجه این قوه است. علیرغم افزایش سالیانه بودجه این قوه، مشکلات آن رفع نشده است.

به‌منظور رفع مشکلات، افزایش کارآمدی و خدمت‌رسانی مطلوب‌تر قوه قضائیه، در قانون برنامه پنجم، ضمن پیش‌بینی برنامه‌هایی، مقرر شد که اعتبارات لازم برای این برنامه‌ها در بودجه سالیانه پیش‌بینی شود. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ اعتباراتی که برای قوه قضائیه در نظر گرفته شده، نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۳ حدود ۲۰ درصد افزایش یافته است. با توجه به نرخ تورم، این افزایش بودجه بعید است بتواند رافع مشکلات بودجه‌ای قوه قضائیه باشد.

مقدمه

«مسئول تحقق بخشیدن به عدالت» و پشتیبانی از «حقوق فردی و اجتماعی» براساس قانون اساسی، از وظایف قوه قضائیه است. قانون برنامه پنجم توسعه در ماده (۲۱۱) خود، جهت رفع مشکلات عدیده‌ای که این قوه در تأمین نیروی انسانی و امکانات ساختمانی و الکترونیکی با آن مواجه است تکالیفی را برعهده قوه قضائیه نهاده و دولت را موظف کرده است که جهت تأمین بودجه مورد نیاز برای تکالیف مقرر شده، اعتبارات لازم را در قالب بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید.

گزارش حاضر، به جایگاه و وظایف قوه قضائیه و مشکلات و معضلاتی که این قوه با آن روبرو است نگاهی کوتاه داشته و با اشاره به بودجه پیشنهادی برای این قوه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، به مقایسه آن با بودجه سال ۱۳۹۳ و سال‌های گذشته خواهد پرداخت و در نهایت نیز برآیند آن ارائه خواهد شد.

الف) جایگاه و وظایف قوه قضائیه

پیشگیری از جرائم و حل اختلافات و مجازات مجرمان از چنان اهمیتی برخوردار است که انجام درست آن، تمام جامعه را اصلاح می‌کند و چنانچه انجام آن به مشکل مواجه شود جامعه را از مسیر درست دور خواهد کرد. نقش اساسی قوه قضائیه در این زمینه بر کسی پوشیده نیست. برخی افراد و نهادهای جامعه که در جهت فساد گام بردارند، چنانچه با مقابله خاص و توأم با واکنش صحیح و به‌موقع قوه قضائیه مواجه شوند، دیگرگستره آن فساد دامن‌گیر جامعه نخواهد شد، در غیر این صورت و چنانچه قوه

قضائیه مانع ایجاد و گسترش و نابودی فساد نشود، سخن گفتن از صلاح جامعه بی‌معنا خواهد بود.

از دیدگاه قانون اساسی «قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت ... است». این نگاه به قوه قضائیه نشان‌دهنده جایگاه رفیع و بالای این قوه در جمهوری اسلامی ایران است. مطابق اصل یکصد و پنجاه و ششم قانون اساسی، این قوه عهده‌دار وظایف زیر است:

۱. رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه، که قانون معین می‌کند.

۲. احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع.

۳. نظارت بر حسن اجرای قوانین.

۴. کشف جرم و تعقیب مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام.

۵. اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

شوراهای حل اختلاف، دادسراها، دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر، دیوان عالی کشور، دیوان عدالت اداری و سازمان بازرسی کل کشور برای انجام وظایف فوق در قوه قضائیه تشکیل شده‌اند. سازمان‌های دیگری همچون سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی، سازمان پزشکی قانونی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری نیز در زیرمجموعه قوه قضائیه قرار دارند. دادگاه و دادستانی ویژه روحانیت و سازمان قضایی نیروهای مسلح نیز از دستگاه‌های زیرمجموعه قوه

قضائیه می‌باشند که نهادها و سازمان‌های مذکور، برخی به صورت مستقیم و بعضی نیز به طور غیرمستقیم با وظایف قوه قضائیه در ارتباطند.

نهادهای مذکور، برای انجام وظایف خود نیازمند دو ابزار مهم هستند: یکی نیروی انسانی متخصص و دیگری مکان و تجهیزات مناسب. وجود این دو ابزار لازمه فعالیت هر دستگاه دولتی و غیردولتی است ولی با توجه به جایگاه و تکالیف قوه قضائیه، اهمیت این دو ابزار بیشتر هویدا می‌شود. وجود قضات دین‌مدار و متخصص، کارکنان آگاه و دلسوز، مکان‌های مناسب برای دادگاه، ندامتگاه و سایر اماکن لازم برای امور قوه قضائیه از ضروریات این قوه است. کمبود نیروی انسانی متخصص و نیز امکانات و تجهیزات مناسب، نیل به اهداف این قوه را با مشکلات جدی مواجه خواهد کرد.

لزوم اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و نیز حمایت مضاعف از تولید و اشتغال و فراهم کردن فضای مناسب کسب‌وکار، بر همگان روشن و واضح است. از جمله الزامات تحقق این سیاست‌ها و اهداف، مقابله با فساد در تمامی زمینه‌هاست. قوه قضائیه از طریق دادگاه‌ها و دادسراها و نیز نهادهایی همچون سازمان بازرسی کل کشور، در زمینه مقابله با فساد نقش اساسی دارد. مبارزه با فساد، تشویق سرمایه‌گذاران برای ورود به عرصه اقتصادی و در نتیجه رونق این عرصه را به دنبال دارد.

در صورتی که قوه قضائیه از بودجه کافی برخوردار باشد خواهد توانست وظایف خود را بهتر انجام داده و زمینه نیز جهت وصول به اهداف اقتصاد مقاومتی هموارتر شود.

ب) مشکلات قوه قضائیه

قوه قضائیه با مشکلات عدیده‌ای روبرو است که عمدتاً ریشه در موارد مذکور در بخش پیش یعنی مشکل نیروی انسانی متخصص و مکان و تجهیزات مناسب دارد. موارد زیر از آن جمله است:

۱. پرونده‌های بسیار زیاد موجود در دادگاه‌ها و کمبود قاضی: تعداد کم

قضات و حجم گسترده پرونده‌های قضایی منجر به چندین برابر شدن مشغله قضات شده است. قاضی موظف است هر پرونده‌ای را به دقت بررسی و نظر طرفین دعوا و دلایل آنها را استماع نماید و با توجه به قوانین موجود نسبت به صدور رأی اقدام نماید. بر این اساس قاضی بیش از یک یا دو پرونده را در روز نمی‌تواند رسیدگی کند، اما امروزه به دلیل کثرت پرونده‌ها، قاضی گاه تا هجده پرونده پنجاه صفحه‌ای را باید در روز بررسی کرده و در مورد هر یک حکم صادر کند. این نوع رسیدگی منجر به نقض آرا در مراجع بالاتر، اطاله دادرسی و در نهایت تضییع حقوق مردم می‌شود. کمبود نیروی انسانی، نه تنها در مورد قضات بلکه در مورد سایر کارکنان قوه قضائیه نیز مصداق دارد.

۲. رسیدگی غیر تخصصی به پرونده‌ها: این مشکل تالی تلو مشکل کمبود قاضی

است. با اینکه گستردگی و عمق مسائل حقوقی بر همگان روشن است، ولی به ناچار یک قاضی باید در موضوعات مختلف به دعاوی رسیدگی کند و در مورد آن حکم صادر کند. نتیجه این امر نیز همچون مورد ذکر اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

۳. وجود زمینه‌های فساد مالی در میان نیروی انسانی قوه قضائیه: حقوق و

مزایای کارکنان قوه قضائیه گاه از سایر کارمندان دولت کمتر است. این امر ممکن است زمینه‌ساز بروز فساد مالی در میان برخی افراد مذکور شود.

۴. کمبود ندامتگاه: مجازات اکثر جرائم، حبس است. حتی می‌توان گفت ضمانت

اجرای مجازات‌های نقدی نیز حبس است. لذا نیاز به ندامتگاه (زندان) در شهرهای مختلف اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. کمبود ندامتگاه، هم منجر به عدم اجرای صحیح مجازات‌های مربوطه شده و هم باعث بروز مفاصدی در درون خود این ندامتگاه‌ها شده است.

۵. ساختمان‌های نامناسب دادگاه‌ها و سازمان‌های زیر نظر قوه قضائیه: اکثر

ساختمان‌های قوه قضائیه استیجاری بوده و غالباً دارای بافتی قدیمی و نامناسب است. از همین رو این ساختمان‌ها فاقد کاربری و طراحی مورد نیاز قوه قضائیه می‌باشند چراکه هر ساختمانی متناسب با کاربری آن طراحی شده است. این امر منجر به بروز مشکلاتی هم برای نیروی انسانی خود قوه قضائیه و هم مراجعین فراوان آن شده است. در مناطق و شهرهای جدید و حاصل از تغییرات در تقسیمات کشوری نیز این مشکل هم به صورت کمبود و هم فقدان ساختمان‌های مورد نیاز خودنمایی می‌کند و حال آنکه ارائه خدمات قوه قضائیه در این مناطق نیز همچون سایر مناطق، با توجه به الزامات قانونی و نیازهای طبیعی، امری اجتناب‌ناپذیر و بلکه ضروری است.

۶. به‌روز نبودن امکانات قوه قضائیه: عدم استفاده و یا استفاده اندک از

تکنولوژی و به‌روز نبودن امکانات، از دیگر مشکلات قوه قضائیه است. این امر موجب

می‌شود که کارهای این قوه کندتر پیش رود و مردم نیز امکان پیگیری غیرحضورى از راه دور را نداشته باشند.

۷. کمبود بودجه برای انجام فعالیت‌های پایدار و موثری همچون امور

پژوهشی: بررسی جامع و پژوهش درخصوص موضوعات متعددی که قوه قضائیه با آن سروکار دارد خصوصاً در زمینه کاهش جرم، آسیب‌های اجتماعی، اطلاع دادرسی و... نیازمند بودجه کافی است که عدم وجود بودجه لازم برای این قبیل فعالیت‌ها نیز در زمره مشکلات قوه قضائیه محسوب می‌شود.

۸. کمبود بودجه جهت اقدامات پیشگیرانه: تدوین و اجرای برنامه‌هایی جامع

به‌منظور پیشگیری از جرم قطعاً تا حدود زیادی منجر به کاهش پرونده‌های ورودی به دستگاه قضایی می‌شود. کمبود بودجه جهت این قبیل اقدامات و برنامه‌ها از دیگر مشکلات قوه قضائیه است.

طی سال‌های گذشته از حجم مشکلاتی که بیان شد، کاسته شده است ولی تا کاهش مؤثر و رفع کامل آنها و رسیدن به نقطه مطلوب هنوز فاصله زیادی وجود دارد.

ج) ضرورت پیش‌بینی منابع مالی جهت انجام برخی تکالیف قانونی

برای رفع مشکلات قوه قضائیه که پیشتر مورد اشاره قرار گرفت، در قانون برنامه پنجم تمهیداتی اندیشیده شده است. براساس ماده (۲۱۱) قانون مذکور، قوه قضائیه نسبت به موارد زیر مکلف است:

- تکمیل سالیانه ده درصد (۱۰٪) از پست‌های بلا تصدی مصوب موجود در پایان سال ۱۳۸۸ در طول برنامه،
- جذب قضات سالیانه تا سقف ۸۰۰ نفر،
- تشکیل شعب تخصصی دادرها و دادگاه‌های کیفری و حقوقی،
- ایجاد دفاتر نمایندگی استانی دیوان عدالت اداری در محل دادگستری استان‌ها،
- راه‌اندازی، گسترش و ارتقای سامانه‌های عملیاتی و توسعه سطح استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه سامانه مدیریت پرونده‌های قضایی، راه‌اندازی مرکز ملی داده‌های قوه قضائیه، اجرا و تکمیل سامانه مدیریت امنیت اطلاعات، عرضه خدمات حقوقی الکترونیک به مردم، استفاده از فناوری اطلاعات در برقراری ارتباط بین مراجع قضایی و سایر نهادهای تابعه یا مرتبط از قبیل سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان زندان‌ها، سازمان پزشکی قانونی،
- تعویض اسناد مالکیت به‌منظور ارتقای ضریب امنیت در اسناد مالکیت، کاهش پرونده‌های مرتبط با اسناد در محاکم قضایی، رقومی نمودن اقلام اطلاعاتی سند و اجرایی نمودن ثبت نوین با استفاده از فناوری اطلاعات،
- ایجاد سامانه‌های الکترونیکی برای اجرای محکومیت‌های حبس و قرارهای تأمینی،
- نوسازی و توسعه فضاهای فیزیکی قوه قضائیه و سازمان‌های تابعه از جمله ساختمان‌های ستادی، دادرها، دادگستری، زندان‌ها، بازداشتگاه‌ها، کانون‌های اصلاح و تربیت در مناطق مورد نیاز، واحدهای ثبتی، واحدهای پزشکی قانونی، ادارات سازمان

بازرسی کل کشور و سازمان قضایی نیروهای مسلح، با رعایت استانداردهای لازم در سقف اعتبارات مصوب.

- طراحی سامانه الکترونیکی کاهش زمان دادرسی در کلیه مراجع قضایی، با شرایطی که در قانون پیش‌بینی شده است.

- الکترونیکی کردن کلیه مراحل ثبت معاملات تا پایان سال دوم برنامه، در راستای توسعه سامانه یکپارچه ثبت اسناد و املاک و راه‌اندازی مرکز ملی داده‌های ثبتی، به‌نحوی که امکان پاسخ آنی و الکترونیک به استعلامات ثبتی و ثبت آنی معاملات با به‌کارگیری امضای الکترونیکی مطمئن فراهم شود.

- با رویکرد ارتقای بازدارندگی و جنبه اصلاحی مجازات حبس، اصلاح محیط زندان‌ها از طریق اقداماتی نظیر طبقه‌بندی زندانیان و بازداشت‌شدگان براساس سابقه و نوع جرائم ارتكابی، تفکیک متهمان از محکومان در بازداشتگاه‌های موقت در شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت، آموزش زندانیان واجد شرایط با همکاری وزارت آموزش و پرورش، رفع مشکل معیشتی خانواده‌های زندانیان بی‌بضاعت با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و سایر نهادهای ذیربط، معرفی زندانیان نیازمند اشتغال به مراجع ذیربط پس از آزادی.

د) بودجه قوه قضائیه

تکالیفی که در قانون برنامه پنجم توسعه برعهده قوه قضائیه گذاشته است و بیشتر به آن اشاره شد، با بودجه معمول قوه قضائیه در سال‌های پیش از برنامه قابل تحقق نیست و بودجه‌ای به مراتب بیشتر را می‌طلبد. قانونگذار نیز به این مهم واقف بوده است، بر

همین اساس در بند «ف» ماده (۲۱۱) قانون برنامه پنجم توسعه مقرر شده است که «دولت در طول برنامه اعتبارات لازم برای اجرای تکالیف مقرر در این ماده را در قالب بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌نماید».

تغییرات بودجه قوه قضائیه طی سال‌های ۱۳۹۰ تاکنون (سال‌های اجرای برنامه پنجم) به تفکیک هریک از دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه، در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱. مقایسه اعتبارات مقرر برای قوه قضائیه در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ با لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ (بر اساس جدول شماره ۷ بودجه)

(میلیون ریال)

ردیف	نام دستگاه	قانون بودجه سال ۱۳۹۰	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	قانون بودجه سال ۱۳۹۲	قانون بودجه سال ۱۳۹۳	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴
۱	دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری	۵۹,۲۵۵	۱۰۷,۶۵۳	۱۵۲,۰۸۳	۱۴۰,۴۹۷	۱۵۳,۸۴۳
۲	سازمان قضایی نیروهای مسلح	۳۶۲,۷۰۵	۴۷۰,۵۴۷	۴۵۴,۵۱۹	۴۲۴,۳۸۷	۵۲۹,۰۲۴
۳	دادستانی ویژه روحانیت	۱۳۹,۸۱۵	۲۲۶,۲۹۲	۱۸۳,۵۷۹	۱۳۵,۳۵۴	۱۷۲,۰۰۰
۴	دادگستری جمهوری اسلامی ایران	۱۳,۷۶۶,۳۷۲	۱۸,۲۱۶,۶۳۸	۱۹,۹۱۹,۳۲۵	۲۰,۸۹۴,۲۲۲	۲۵,۹۶۳,۵۸۴
۵	دیوان عدالت اداری	۱۹۷,۲۴۶	۲۶۱,۴۵۷	۲۴۸,۸۰۱	۲۱۸,۸۹۰	۲۹۲,۵۹۳
۶	شورای حل اختلاف	۲۴۸,۲۰۵	۳۴۷,۲۸۸	۳۵۹,۱۴۶	۴۳۰,۰۰۰	۴۵۵,۵۲۸
۷	سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	۱,۴۶۲,۱۷۱	۴,۸۲۹,۴۶۹	۴,۶۵۹,۳۶۵	۴,۹۱۵,۴۰۲	۵,۳۴۹,۳۳۲
۸	سازمان بازرسی کل کشور	۴۰۵,۰۸۳	۵۱۹,۰۸۷	۴۶۳,۷۶۷	۵۴۰,۰۶۵	۸۴۵,۰۰۱

ردیف	نام دستگاه	قانون بودجه سال ۱۳۹۰	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	قانون بودجه سال ۱۳۹۲	قانون بودجه سال ۱۳۹۳	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴
۹	سازمان پزشکی قانونی کشور	۷۸۸,۶۸۶	۸۴۱,۳۳۵	۹۰۳,۸۵۳	۷۴۱,۰۵۶	۶۹۳,۴۸۵
۱۰	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۸۱۴,۳۰۱	۱,۳۸۰,۱۳۰	۱,۰۶۰,۴۱۴	۱,۰۸۳,۱۱۱	۱,۱۶۳,۷۷۴
	جمع	۱۸,۳۴۳,۸۴۱	۲۷,۲۰۰,۰۷۶	۲۸,۳۴۳,۱۱۲	۲۹,۵۲۲,۹۸۴	۳۵,۶۱۸,۱۶۴

همان‌طور که مشاهده می‌شود، سرجمع بودجه قوه قضائیه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۳ حدود ۲۰ درصد افزایش یافته است که البته سهم دستگاه‌های مختلف قوه قضائیه در این امر یکسان نبوده و بجز سازمان پزشکی قانونی که با کاهش اعتبارات مواجه شده، اعتبارات مقرر برای سایر دستگاه‌های قوه قضائیه افزایش یافته است.

در جدول ۹ ذیل شماره ۵۳۰۰۰۰، نیز برای برخی از دستگاه‌های زیر نظر قوه قضائیه و جهت بعضی از امور، اعتباراتی به صورت درآمد - هزینه‌ای اختصاص یافته که به شرح زیر است:

جدول ۲. اعتبارات مندرج در جدول شماره ۹ برای دستگاه‌های ذیل قوه قضائیه

(میلیون ریال)

ردیف	عنوان ردیف‌های مربوط به قوه قضائیه در جدول ۹ ذیل شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ به‌عنوان درآمد - هزینه	قانون بودجه سال ۱۳۹۳	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴
۱	۱۷- سازمان پزشکی قانونی کشور- تجهیز مراکز پزشکی قانونی و امور تحقیقاتی و مطالعات پزشکی قانونی و انتشار مجله پزشکی موضوع قانون تشکیل سازمان پزشکی قانونی	۴۵۰,۰۰۰	۵۷۰,۰۰۰
۲	۲۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور- اجرای تکالیف برنامه پنجم توسعه، در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه (۶۷ درصد اعتبار ردیف مشروط به افزایش درآمد خدمات ثبتی اعم از عمومی و اختصاصی مازاد بر ۷,۳۰۰ میلیارد ریال و تا سقف ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال و ۳۳ درصد مابقی، مشروط به افزایش درآمد خدمات ثبتی اعم از عمومی و اختصاصی مازاد بر ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال قابل مصرف می‌باشد)- اعتبارات هزینه‌ای توزیع به‌صورت استانی	۲,۲۷۰,۰۰۰	۲,۲۰۰,۰۰۰
۳	۳۵- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور- موضوع اجازه اخذ وجه بابت سند تک‌برگی تعویض سند‌های مالکیت، برای اجرای ثبت نوین و هزینه تفکیک	۹۸۰,۰۰۰	۱,۲۲۵,۰۰۰
۴	۳۷- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور- اعتبار موضوع وجوه بازگشتی از تسهیلات اعطایی به زندانیان برای پرداخت مجدد آن به سایر زندانیان	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
۵	۵۲- دادگستری جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های تابعه قوه قضائیه- مازاد درآمد وصولی نسبت به مبلغ ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع ۶ ماهه (مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال)	۷,۹۲۰,۰۰۰	۶,۵۹۲,۰۰۰
۶	۵۳- شوراهای حل اختلاف	۴۱۰,۰۰۰	۴۱۰,۰۰۰
۷	۵۷- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور- حق‌الثبت بین‌المللی مالکیت صنعتی	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰
۸	۶۴- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور- موضوع درآمد ثبت ملک در دفتر املاک و پاسخ استعلام برای املاک ثبت شده- اعتبار حقوق و مزایای توزیع به‌صورت استانی	۸۴۵,۰۰۰	۸۴۵,۰۰۰

ردیف	عنوان ردیف‌های مربوط به قوه قضائیه در جدول ۹ ذیل شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ به‌عنوان درآمد- هزینه	قانون بودجه سال ۱۳۹۳	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴
۹	۹۰- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی - موضوع فروش زندان‌های قدیمی	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰
۱۰	۹۶- شورای حل اختلاف- حق بیمه کارکنان شورا	۲۴۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰
۱۱	۱۰۶- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور- هزینه‌های جاری موضوع بند «و» تبصره «۱۷»	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۲	۱۰۷- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور- مشروط به افزایش درآمد خدمات ثبتی اعم از عمومی و اختصاصی مازاد بر ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال، جهت ارتقای بهداشت و تغذیه زندانیان و سایر هزینه‌های ضروری	۷۵۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰
۱۳	۱۱۲- سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی - موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۱,۰۰۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰
۱۴	۱۱۳- سازمان بازرسی کل کشور- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۲۱۵,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰
۱۵	۱۱۴- سازمان قضایی نیروهای مسلح- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۱۰۰,۰۰۰	۹۵,۰۰۰
۱۶	۱۱۵- سازمان پزشکی قانونی کشور- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۱۴۰,۰۰۰	۱۱۵,۰۰۰
۱۷	۱۱۶- دادستانی ویژه روحانیت- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۲۵,۰۰۰	۲۱,۰۰۰
۱۸	۱۱۷- دیوان عدالت اداری- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۳۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰

ردیف	عنوان ردیف‌های مربوط به قوه قضائیه در جدول ۹ ذیل شماره طبقه‌بندی ۵۳۰۰۰۰ به‌عنوان درآمد- هزینه	قانون بودجه سال ۱۳۹۳	لایحه بودجه سال ۱۳۹۴
۱۹	۱۱۸- دانشگاه علوم قضایی- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۴۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰
۲۰	۱۳۱- پژوهشگاه قوه قضائیه- موضوع مازاد درآمد خدمات قضایی ردیف ۱۴۰۱۰۱ مازاد بر ۷,۰۰۰ میلیارد ریال در حدود وصولی قابل تخصیص در مقاطع سه‌ماهه مازاد بر ۱,۷۵۰ میلیارد ریال	۳۰,۰۰۰	-----
۲۱	۱۲۱- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور- تأمین مصارف مرتبط با توسعه ثبت الکترونیکی، تکمیل بانک‌های اطلاعاتی و داده آمایی و آرشیو الکترونیکی پرونده‌های ثبتی	۱,۴۳۰,۰۰۰	۱,۴۳۰,۰۰۰
جمع		۱۷,۷۶۵,۰۰۰	۱۶,۴۷۰,۰۰۰

همان‌گونه که مشاهده می‌شود در اعتباراتی که در این جدول به‌عنوان درآمد -
هزینه برای دستگاه‌های زیرمجموعه قوه قضائیه پیش‌بینی شده در مجموع حدود ۸
درصد کاهش یافته است.

نتیجه‌گیری

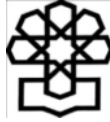
تأمین نیروی انسانی و امکانات ساختمانی و تکنولوژیک، قوه قضائیه را با مشکلات
بسیاری مواجه کرده است. به‌منظور رفع این مشکلات در قانون برنامه پنجم، تکالیفی به
تصویب رسید و مقرر شد که اعتبارات لازم برای انجام این تکالیف در بودجه سنواتی
پیش‌بینی شود. ازجمله دلایل اصلی مشکلات قوه قضائیه، کمبود بودجه این قوه است
که افزایش معمول سالیانه آن نیز نتوانسته است رافع مشکلات این قوه باشد.

رقم کل اعتبارات بودجه سال ۱۳۹۴ حدود ۴ درصد افزایش یافته و از ۸,۰۳۳,۴۸۴,۵۸۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال به ۸,۳۷۹,۰۷۵,۴۸۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال رسیده است. در این بین اعتبارات منظور شده برای قوه قضائیه حدود ۲۰ درصد افزایش را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه اکثر هزینه‌های قوه قضائیه مربوط به هزینه‌های جاری و حقوق و دستمزد کارکنان است و با توجه به وجود تورم در حدود ۲۰ درصد، افزایش بودجه مذکور قابل توجه نمی‌باشد و نمی‌تواند مشکلات بسیار قضائیه که غالباً با بودجه نیز مرتبط است را مرتفع سازد. البته این افزایش بودجه می‌تواند وسیله‌ای برای جلوگیری از افزایش مشکلات مزبور باشد.

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. قانون برنامه پنجم توسعه.
۳. قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور.
۴. قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.
۵. قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور.
۶. قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور.
۷. لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور.

شماره مسلسل: ۱۴۱۵۶

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور ۵۹. نگاهی به بودجه قوه قضائیه
در سال ۱۳۹۴

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق عمومی)

تهیه و تدوین کنندگان: سیدمحمد مهدی راجی، محسن داوری

ناظر علمی: احمد حکیم‌جوادی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

ویراستاران تخصصی: حامد ناظمی، محمود رضایی

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۱۱/۲۰